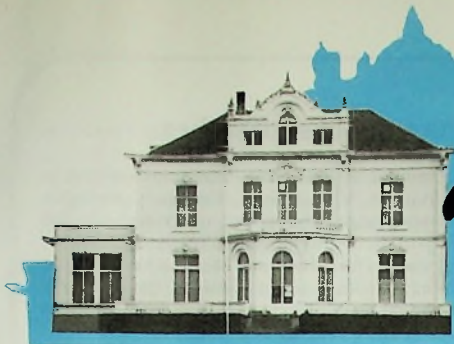

Vrienden van het **AIRBORNE** MUSEUM

Utrechtseweg 232
6862 AZ Oosterbeek
Tel. museum (026) 333 77 10
Tel. penningm. (026) 333 64 76

ISSN 1383-3413

Nieuwsbrief No. 87, augustus 2002

Redactie:
Drs. R.P.G.A. Voskuil
C. van Roekel
G.H. Maassen jr. (026) 334 01 42

Excursie naar Nijmegen en Driel

Zoals wij reeds in Nieuwsbrief No. 85 aankondigden, organiseert de Vereniging Vrienden op zaterdag 12 oktober a.s. een bus-excursie met als onderwerp: 'De geallieerde opmars van Nijmegen tot Driel en de strijd van de Poolse Para Brigade'. De tocht zal worden geleid door Marcel Anker, Geert Maassen, Peter Vrolijk en Luuk Buist.

Het programma ziet er als volgt uit:

09.00 uur: Vertrek van de bus vanaf de parkeerplaats bij de Goede Herderkerk in Oosterbeek, op de hoek J.J. Talsmalaan/Utrechtseweg.

09.30 uur: Bezoek aan de begraafplaats 'Jonkerbos' bij Groesbeek. Daarna volgen bezoeken aan de posities van het 64e Medium Regiment, Royal Artillery, en de oversteekplaats van het 3e Bataljon van de 504e Regiment van de Amerikaanse 82e Airborne Divisie bij de elektriciteitscentrale, beide te Nijmegen. Vervolgens wordt aandacht besteed aan de verovering van de spoorbrug en de verkeersbrug bij die stad, en de opmars van de 43e Wessex Divisie door de Betuwe.

12.00-13.00 uur: LUNCH in Valburg.

13.00 uur: Vervolg van de opmars naar Driel. Bezoek aan het landingsterrein van de Poolse Parachutistenbrigade, en uitleg over de gevechten in en rond het dorp Driel.

17.00 uur: Terugkomst in Oosterbeek.

De kosten voor deelname bedragen € 35 per persoon. Hiervoor krijgt u de bustocht, de lunch en de excursiegids. Dit bedrag kan worden overgemaakt op postgironummer 4403641 van de Vereniging Vrienden van het Airborne Museum, onder vermelding van 'Nijmegen-Driel'. Het geld moet uiterlijk 28 september a.s. binnen zijn. Inschrijvingen worden behandeld in volgorde van binnenkomst. Er zijn maximaal 45 plaatsen beschikbaar. Bij overtekening krijgt u bericht als u NIET mee kunt.

Voor vragen over deze excursie kunt u contact opnemen met Eugène Wijnhoud, telefoon 026 3513100, e-mail e.wijnhoud@12move.nl

Dennis Munford overleden

Op 27 februari 2002 overleed op 89-jarige leeftijd Dennis Munford. In september 1944 was majoor D.S. Munford 'Battery Commander' van No. 3 Battery, Airlanding Light Battery, Royal Artillery. In de avond van de 17e wist hij de Rijnbrug in Arnhem te bereiken. Van daar uit leidde hij de volgende dagen via de radio het vuur van de kanonnen (houwitsers) van zijn afdeling, die bij de Oude Kerk in Oosterbeek stonden opgesteld.

Op 31 maart jl. droeg Peter Wilkinson, in september 1944 'Command Post Officer' van No. 3 Battery, een aantal persoonlijke bescheiden van Dennis Munford over aan het Airborne Museum.

31 maart 2002. Peter Wilkinson (links) draagt een aantal persoonlijke bezittingen van de op 27 februari jl. overleden Dennis Munford over aan de directeur van het Airborne Museum, de heer W. Boersma.
(foto Berry de Reus)

Video 'Theirs is the Glory'

Na enige jaren uitverkocht te zijn geweest, is sinds kort de Britse film 'Theirs is the Glory' weer op video verkrijgbaar in het Airborne Museum. De film, die in 1945 voor een belangrijk deel in de ruïnes van Arnhem en Oosterbeek werd opgenomen, is een 'reconstructie' van de Slag om Arnhem.

Van deze uitgave, waarvan de doos is voorzien van een zeer fraai omslag, zijn 750 exemplaren vervaardigd, en die worden alleen verkocht in het Airborne Museum in Oosterbeek. De video duurt 82 minuten. De prijs bedraagt € 27.

Medaillevitrine

Al spoedig na de opening van het Airborne Museum in Hartenstein op 11 mei 1978 hebben veel veteranen de wens te kennen gegeven dat hun medailles daar geëxposeerd zouden kunnen worden. Deze wens werd door generaal Urquhart ondersteund tijdens de herdenking in 1984 met een oproep aan de oudstrijders om hun onderscheidingen bij legaat te doneren aan het museum. In de loop der jaren heeft 'Hartenstein' meer dan zestig medaillesets gekregen. Afgelopen winter zijn door Roland Boekhorst, behoudsmedewerker, en Dick Knoop, vrijwilliger, alle bekende gegevens van deze sets en hun eigenaren in een computerbestand opgeslagen. Bezoekers kunnen in de toekomst deze informatie zelf via de computer opvragen. In de grote zaal staat deze zomer bij de medaillevitruines een proefopstelling, waarin een deel van de gegevens is opgeslagen. Een en ander zal in de toekomstige tijd verder uitgewerkt worden. Voor het uitzoeken van de gegevens, de invoer, en het redigeren van de teksten wordt hulp gezocht. Vrijwilligers die aan dit project willen meewerken, kunnen voor meer informatie contact opnemen met W. Boersma, per e-mail w.boersma@wxs.nl of via het Airborne Museum (026 3337710).

Linker foto: Dave Morris wordt bij de ingang van een villa door een Duitser ondervraagd.

Rechter foto: De Poolse luitenant-kolonel Marcin Rotter, die bij Oosterbeek gevangen werd genomen, in gesprek met een aantal Duitse militairen. Is dit voor hetzelfde pand als waar Dave Morris werd gefotografeerd? (foto's september 1944; collectie R. Voskuil)

Lezingen op 8 september

Op 8 september a.s. zal onze vertegenwoordiger in Groot-Brittannië, Niall Cherry, drie korte lezingen geven in restaurant Schoonoord in Oosterbeek. De onderwerpen die worden behandeld zijn 1) 'De verdediging van de Van Limburg Stirumsschool aan de oostzijde van de Rijnbrug in Arnhem', 2) 'Leo Hall, artillerist bij de brug', 3) 'Dr. Lipmann Kessel en zijn ontsnapping uit Apeldoorn'.

De serie causerieën, die in het Engels zullen worden gegeven, begint om 14.00 uur, en duurt ca. twee uur. Na afloop is er gelegenheid tot het stellen van vragen. Wanneer u van plan bent om aan deze middag deel te nemen, dan wordt u vriendelijk verzocht contact op te nemen met Eugène Wijnhoud, telefoon 026 3513100, e-mail: e.wijnhoud@12move.nl

Vrijwilligers gevraagd

Het Airborne Museum en de Vereniging Vrienden werken bij verschillende activiteiten nauw samen bij de organisatie van de verkoopstands. Voor de bemensing hiervan worden vrijwilligers gevraagd. Het eerstvolgende evenement waaraan wordt deelgenomen is de Airborne Wandeltocht op 7 september aanstaande. Heeft u belangstelling om mee te helpen, dan wordt u vriendelijk verzocht contact op te nemen met W. Boersma in het Airborne Museum (026 3337710) of via e-mail: w.boersma@wxs.nl

Oproep

In de vorige Nieuwsbrief plaatsten wij een foto van de ondervraging van Dave Morris, vóór een villa waarvan de locatie nog niet bekend is. Helaas is bij de drukker de bovenzijde van de afbeelding, waarop het halfronde raam boven de deur zichtbaar is, weggevalen. Omdat het een essentieel element betreft, en de

reacties op de oproep nog geen licht hebben geworpen op de locatie, plaatsen we de foto nu opnieuw, samen met een andere afbeelding waarvan we eveneens graag topografische informatie willen hebben. Het zou zelfs mogelijk kunnen zijn dat de beide foto's bij dezelfde villa zijn gemaakt.

Iedereen die kan helpen met het oplossen van dit raadsel, kan contact opnemen met Geert Maassen, Gemeentearchief Renkum, Postbus 9100, 6860 HA Oosterbeek, tel. 026 3348303, e-mail gmaassen@renkum.nl.

Website Airborne Museum

Voor de website van het Airborne Museum www.airbornemuseum.com is veel belangstelling. Gemiddeld wordt de site 3500 keer per maand geraadpleegd. Zij wordt regelmatig uitgebreid en onderhouden door de heren B. de Reus en P. Klaassen. Veel zorg wordt besteed aan het actualiseren, waarbij ook foto's van activiteiten en bezoeken op korte termijn worden geplaatst.

De verkoop van artikelen, met name van boeken, via de website blijkt een groot succes. Uitbreiding van het assortiment wordt voorbereid.

Een andere kijk op de Slag om Arnhem

Enige tijd geleden is van ons lid Peter Berends een boek verschenen dat de Slag om Arnhem van de Duitse kant laat zien. In diverse eerdere publicaties vinden we korte of lange verslagen van Duitse of Nederlandse militairen die aan deze slag hebben deelgenomen. Die vormen de voornaamste bron die de schrijver heeft gebruikt. De gegevens in die rapporten worden in het boek zonder enige kritiek en commentaar als waarheidsgetrouw aangehaald. Overigens is gebruik gemaakt van verslagen die vrij algemeen bekend zijn. Het merendeel is door Duitsers in de oorlog of kort daarna geschreven. Ook de interpretatie van veelal Duitse foto's wordt als bron gebruikt.

Echt veel nieuwe feiten komen niet aan het licht. Wel wordt de strijd, van de Duitse zijde gezien, duidelijk beschreven. Uit het hele boek blijkt dat ook door onze oosterburen hard gevochten is, iets wat in veel andere publicaties onderbelicht wordt. Met name de beschrijving van de gevechten rond het St. Elisabeths Gasthuis op 18 en 19 september 1944 geeft meer duidelijkheid over een aantal gebeurtenissen.

Helaas treffen we in het boek enkele historische fouten aan die gemakkelijk vermeden hadden kunnen worden, en waarvan er hier een aantal wordt genoemd. De aanduiding van de droppings- en landingszones op de kaarten is niet geheel correct, en ook in de tekst worden die deels fout vermeld: pagina's 80 en 126. Een Airlanding Anti-tank Battalion, Royal Engineers, heeft nooit bestaan: bladzijde 151. Zo zijn nog meer fouten te vinden die eenvoudig voorkomen hadden kunnen worden. Het veelvuldig gebruik van Duitse termen of vertalingen die een germanisme zijn, moet een Duitse sfeer scheppen maar doet afbreuk aan de tekst. Wat moeten we ons voorstellen bij een

'zelfrijdend platform'? Een aantal passages komt meerdere malen in bijna gelijklopende bewoording terug. Dat Duitsers veelal sneuvelden door Britse sluipschutters, dat de Britten Duitse rodekruissoldaten beschoten, en dat de Duitse krijgsgevangenen met lepels dekkingsgaten achter Hartenstein moesten graven - zoals de schrijver beweert - wordt nergens met documenten onderbouwd. De Duitse, Britse en Nederlandse rangen worden op een merkwaardige wijze door elkaar gehutseld. 'Overste' wordt vertaald als 'Oberstleutnant' en 'luitenant-kolonel' als 'Generalleutnant', en dat doet merkwaardig aan. Het was het boek ten goede gekomen als een militair geschoolde meeleezer deze fouten eruit gehaald had. Hopelijk zal bij een eventuele herdruk nog eens kritisch naar de tekst gekeken kunnen worden.

Ondanks deze missers is het een interessant boek, dat na ruim 57 jaar ook de andere, vaak onderbelichte, zijde van de Slag toont. Het is zeker de moeite waard om aan te schaffen en met interesse te lezen.

Peter Berends, 'Een andere kijk op de slag om Arnhem: De snelle Duitse reactie', Uitgeverij Aspect (Soesterberg) 2002, (ISBN 90-5911-008-0), telt 382 pagina's, en is geïllustreerd met foto's en kaarten. De prijs bedraagt € 26,98.

(W. Boersma)

Burma of Arnhem?

Ons lid Philip Reinders van de 'Arnhem Battle Research Group' stuurde ons het onderstaande verhaal over het opmerkelijke resultaat van archiefonderzoek.

'Speurend in het archief van de gemeente Arnhem kwam ik enige tijd geleden een brief tegen die was gedateerd 21 november 1945. Hij was gericht aan de burgemeester, en werd geschreven door mevrouw E. Robinson uit Birkenhead in het Verenigd Koninkrijk. In de brief vraagt ze om informatie over haar vermiste zoon Richard Lawrence Robinson (legernummer R/81094), 'Driver' bij No. 1 Parachute Platoon, 250 Airborne Light Company. Mevrouw Robinson wist dat haar zoon bij Arnhem gedropt was op 17 september 1944, en sinds de 25e was vermist. Ik kon de naam in eerste instantie niet thuisbrengen, en ook in de Roll of Honour kwam hij niet voor. Dat kon twee dingen betekenen: of hij was niet bij Arnhem geweest of hij stond niet geboekt als vermist bij de Slag. Bij raadpleging van de website van de Commonwealth War Graves Commission bleek dat hij vermist was sinds 26 september 1944 en wel in Burma! Zijn naam stond vermeld op het Rangoon Memorial in Myanmar, de huidige naam van Burma. Myanmar ligt in Zuidoost-Azië, dus het was duidelijk dat er ergens een fout was gemaakt.

De gemeente Arnhem had mevrouw Robinson op 10 januari 1946 geantwoord dat haar zoon niet was begraven op de Airborne Begraafplaats in Oosterbeek, maar waarschijnlijk in Groesbeek. Waarom men dit laatste meldde is niet duidelijk. Na overleg met Geert Maassen heb ik de bovenstaande gegevens doorgestuurd naar Jan Hey in Hengelo met de vraag of hij er iets mee kon doen. Ook hij vermoedde dat ergens een vergissing was gemaakt, en hij

nam contact op met de Britse autoriteiten. Inmiddels had ik in mijn eigen archief een kopie gevonden van een officieel document van vlak na de Slag om Arnhem, waarop Driver Robinson vermeld stond als vermist tijdens de gevechten.

Op 19 januari 2002 kreeg ik bericht van Jan Hey dat de Britse autoriteiten hadden gemeld dat er een fout was gemaakt, en dat Robinson tijdens de Slag om Arnhem was omgekomen.

Hij zal dan ook in de volgende editie van de Roll of Honour worden opgenomen, met de vermelding 'No known grave.'

Expositie in het gemeentehuis

Twee leden van de Vereniging Vrienden, Luuk Buist en Philip Reinders, zijn in samenwerking met de gemeentearchivaris Geert Maassen bezig met de voorbereiding van een expositie in het gemeentehuis in Oosterbeek. De werktitel van deze tentoonstelling luidt 'Wings, by air to Arnhem', en gaat over de glider- en bevoorradingsvluchten en vliegtuigcrashes gedurende de Slag om Arnhem. Over dit onderwerp hebben de samenstellers veel materiaal verzameld, zoals documenten, foto's, maar ook bodemvondsten. De expositie zal worden gehouden van 5 september tot en met 10 oktober 2002.

De Tafelberg

Het pand Pietersbergseweg 46 te Oosterbeek, beter bekend als Huize de Tafelberg, is de afgelopen weken in het Renkumse regelmatig in het nieuws geweest. Het deel van het hoofdgebouw dat als gemeentelijk monument is aangewezen (het meest noordelijke stuk, met de karakteristieke voorgevel) staat er nog, de rest is inmiddels gesloopt (zie de foto).

In de diverse krantenberichten werd uiteraard regelmatig melding gemaakt van het feit dat Hotel de Tafelberg in september 1944 als noodhospitaal in gebruik was. En dat die rol in de historie van de gemeente Renkum eigenlijk de belangrijkste reden is geweest voor het college van burgemeester en wethouders om een kenmerkend deel van het pand, mede op voorspraak van de Vrienden, te beschermen en op de gemeentelijke monumentenlijst te plaatsen. De media herinnerden ons er ook aan dat vele gewonden tijdens de Slag om Arnhem een plek kregen in het gebouw. En dat talrijke hulpvaardige handen, van zowel (eerst) burgers als (later) militairen, toen nuttig en dankbaar werk verrichtten.

Daarbij wordt wel eens vergeten dat niet alleen soldaten er het leven lieten, maar ook Oosterbeekse ingezetenen. Zo stierf op 21 september 1944 Agnese Elisabeth (Bijtje) van der Veen aan haar verwondingen; ze werd slechts 16 jaar. En Cornelia Maria Aleida (Corrie) Roessingh, die meehielp met het verzorgen van gewonde militairen, kwam vier dagen later om het leven (28 jaar oud) bij een granaatinslag.

Tot slot mag ook nog wel vermeld worden dat De Tafelberg niet als Brits noodhospitaal fungeerde, maar, al vóór de slag, door het gemeentebestuur aan-

gewezen was als ziekenhuislocatie voor de burgers van Oosterbeek in tijden van nood. In die laatste hoedanigheid werd het gebouw op de eerste dag van operatie Market Garden in gebruik genomen door een team onder leiding van huisarts G.H.O. van Maanen. Later (maandagavond) kwam de Britse arts Colonel Graeme Warrack (Royal Army Medical Corps) vragen of hij en zijn mannen ook van het gebouw gebruik mocht maken. En dat werd toegestaan. Aldus kreeg het Oosterbeekse noodziekenhuis geallieerde gasten.

Met dank aan mw. Annie Pelster (geboren Caspers) voor door haar geleverde historische gegevens, gebaseerd op haar eigen ervaringen als hulpverlenster in De Tafelberg.

(Geert Maassen)

5 juni 2002. Slopers zijn bezig met de afbraak van Huize de Tafelberg. Alleen het voorste deel, dat de status van monument heeft gekregen, zal worden behouden.

(foto Berry de Reus)

Medewerking gevraagd

Van ons lid Arie-Jan van Hees ontvingen wij de volgende oproep.

'In 2004 hoop ik een boek te publiceren waarin de 'luchtaspecten' van de RAF bevoorradings-droppings bij Arnhem zullen worden beschreven. Van de ruim 600 gevlogen 'sorties' keerden 91 toestellen niet terug op hun basis in Engeland. In het boek zullen per dag alle sorties per vliegveld en squadron beschreven worden. Tevens zal ruime aandacht besteed worden aan de crashes, voortijdige landingen en voorzorgslandingen van de betrokken vliegtuigen. Ook zullen aan de orde komen de lotgevallen van de bemanningsleden, zowel het vliegend personeel als de Royal Army Service Corps 'despatchers'.

Vanuit verschillende 'Brabantse bronnen' is de toevloed van informatie groot. Vanuit 'het Gelderse' kan ik nog wel wat extra hulp gebruiken.

Iedereen die over relevante informatie beschikt en die wil meewerken aan deze publicatie, kan contact opnemen met Arie-Jan van Hees, Courtpendu 7, 6245 PE Eijsden, telefoon 043 4092279, e-mail: ajvhees@worldonline.nl.

Alvast bedankt!'